

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Διδακτική Εννοιών τη Φυσικής για την Προσχολική Ηλικία

Ενότητα 5η: Ο Διδακτικός Μετασχηματισμός

Κώστας Ραβάνης
Σχολή Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής
στην Προσχολική Ηλικία

Σκοπός ενότητας

- Οι φοιτήτριες/τές να γνωρίσουν την έννοια του διδακτικού μετασχηματισμού και τις κοινωνικές πρακτικές αναφοράς

Περιεχόμενα ενότητας

- Η απλοποίηση των διδακτικών αντικειμένων
- Τι είναι ο διδακτικός μετασχηματισμός και οι φάσεις του
- Τι είναι οι κοινωνικές πρακτικές αναφοράς

Η συγκρότηση της "σχολικής
επιστήμης":

Απλοποίηση

ή

**διδακτικός μετασχηματισμός
και
κοινωνικές πρακτικές αναφοράς**

Οι πρακτικές της απλοποίησης

- **Απλοποίηση:** Δημιουργία προγραμμάτων, διδακτικών προτάσεων και εκπαιδευτικού υλικού χωρίς ένταξη σε κάποιο επιστημολογικό πλαίσιο.
- Η δημιουργία των **απλοποιημένων** διδακτικών αντικειμένων
 - * Η δομή των διδακτικών αντικειμένων μιμείται χωρίς ενδιάμεσους συλλογισμούς και επιχειρηματολογία τη δομή των επιστημονικών αντικειμένων.
 - * Τα στοιχεία εκείνα τα οποία θεωρούνται "δύσκολα" για τους/τις μαθητές/τριες ενός ορισμένου σχολικού επιπέδου εγκαταλείπονται με βάση υποκειμενικές εκτιμήσεις και χωρίς τη χρήση κάποιου συστήματος αναφοράς.

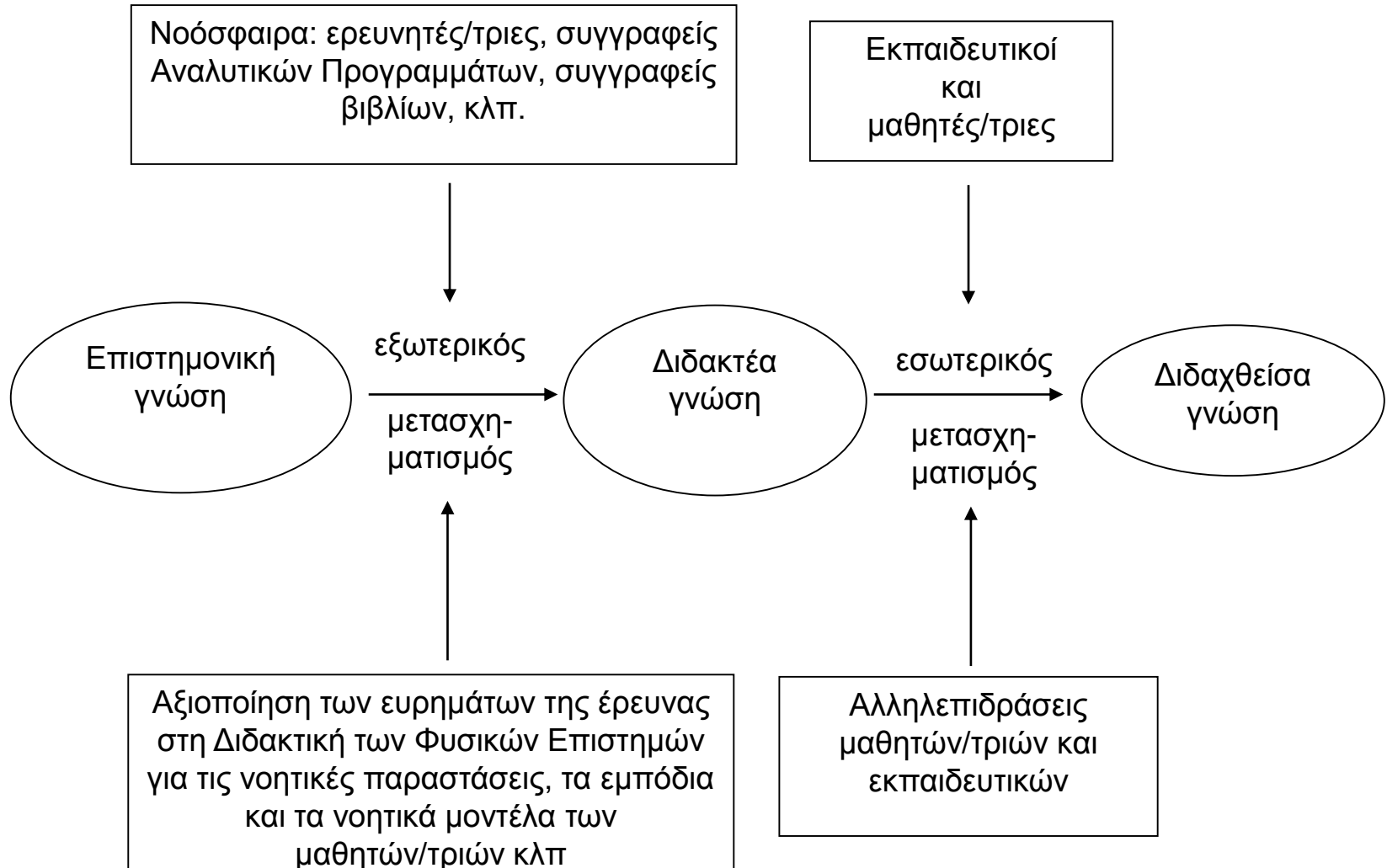
Ο διδακτικός μετασχηματισμός (1/2)

- ❖ Εργασία κατά την οποία η επιστημονική γνώση που πρόκειται να διδαχτεί μετατρέπεται σε αντικείμενο διδασκαλίας
- Η εργασία **του διδακτικού μετασχηματισμού** επιβάλλει τη ριζική αλλαγή της φύσης των επιστημονικών εννοιών εφ' όσον καθιστά υποχρεωτική τη μετατόπιση των αρχικών ερωτημάτων που παρήγαγαν την έννοια, αλλά και το δίκτυο των σχέσεων αλληλεπίδρασης με άλλες έννοιες.

Ο διδακτικός μετασχηματισμός (2/2)

- Μια ολοκληρωμένη διαδικασία **διδακτικού μετασχηματισμού αναπτύσσεται σε δύο φάσεις:**
 1. Στην πρώτη φάση πραγματοποιείται η εργασία η οποία θα επιτρέψει το μετασχηματισμό επιλεγμένων θεμάτων από την επιστημονική γνώση σε αναλυτικό πρόγραμμα, σε εκπαιδευτικό υλικό, σε επίσημα κείμενα οδηγιών
 2. Στη δεύτερη φάση εκπαιδευτικοί και μαθητές/τριες χρησιμοποιούν αυτό το υλικό προσαρμόζοντάς το στις ιδιαίτερες συνθήκες εργασίας τους. Στη φάση αυτή είναι αυτονόητο ότι τα προϊόντα της πρώτης φάσης του διδακτικού μετασχηματισμού καθίστανται αντικείμενα ερμηνειών, νέων σχηματοποιήσεων και δοκιμασιών.

Οι φάσεις του διδακτικού μετασχηματισμού

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (1/4)

- ❖ Ο όρος **κοινωνικές πρακτικές αναφοράς**, έχει τριπλή σήμανση (Martinand):
 - Πρόκειται για δραστηριότητες οι οποίες έχουν σκοπό το μετασχηματισμό φυσικών ή ανθρώπινων δεδομένων (πρακτικές)
 - Αφορούν στο σύνολο του κοινωνικού τομέα και όχι σε ατομικούς ρόλους (κοινωνικές)
 - Η σχέση με τις διδακτικές δραστηριότητες δεν είναι σχέση ταυτότητας αλλά αναφοράς (αναφορά)
- ❖ Στην προοπτική αυτή μπορούμε να οργανώσουμε την εκπαιδευτική μας πρακτική με βάση παραγωγικές, ερευνητικές, πολιτισμικές και οικιακές δραστηριότητες στα πλαίσια των οποίων υπάρχει η δυνατότητα για πολυπαραγοντικές προσεγγίσεις

Οι κοινωνικές πρακτικές αναφοράς (2/4)

- ❖ Στην κατεύθυνση αυτή μπορούμε να αξιοποιήσουμε:
 - *Τα ιδιαίτερα εμπειρικά πεδία τα οποία μπορούν να γίνουν σημεία στήριξης του πραγματικού ή συμβολικού πειραματισμού.*

Για παράδειγμα, στη διδασκαλία της Βιολογίας μπορούμε να αξιοποιήσουμε ως κοινωνικές πρακτικές αναφοράς για τους/τις μαθητές/τριες, αυτές που σχετίζονται με τις δραστηριότητες του κηπουρού, του γιατρού, του διαιτολόγου, του αθλητή.

Οι κοινωνικές πρακτικές αναφοράς (3/4)

- *Τα διαφορετικά προβλήματα τα οποία προσπαθούμε να προσεγγίσουμε.*

Κάθε διακριτό πεδίο το οποίο προσεγγίζουμε στην εκπαίδευση μπορεί να φωτιστεί από διαφορετικές πλευρές. Για παράδειγμα, όταν εργαζόμαστε στην τάξη με την πυρηνική ενέργεια, σε μια πρώτη φάση προσεγγίζουμε τα τυπικά γνωστικά χαρακτηριστικά του ζητήματος. Όταν, όμως, επιχειρήσουμε να συζητήσουμε τις επιπτώσεις της πυρηνικής ενέργειας, μπορούμε να ζητήσουμε από τα παιδιά να λειτουργήσουν ως δημοσιογράφοι πραγματοποιώντας αναζήτηση, καταγραφή και σχολιασμό διαφορετικών απόψεων ή ως ερευνητές/τριες αναζητώντας πληροφορίες από διάφορες πηγές.

Οι κοινωνικές πρακτικές αναφοράς (4/4)

• Τις στάσεις που αναπτύσσονται και τους κοινωνικούς ρόλους που αποτυπώνονται στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες διαμέσου των επιλεγόμενων πρακτικών αναφοράς.

Για παράδειγμα, η προσέγγιση της ανάπτυξης της βιοτεχνολογίας θέτει ερωτήματα τόσο από επιστημονική όσο και από κοινωνική άποψη. Επομένως, μας δίνουν τη δυνατότητα να επεκταθούμε με τα παιδιά, σε ζητήματα βιοηθικής, επιπτώσεων των σύγχρονων επιστημονικών και τεχνολογικών προόδων.

• Τα διανοητικά και υλικά εργαλεία τα οποία αντιστοιχούν στις δραστηριότητες αυτές.

• Τη γνώση που παράγεται στα πλαίσια των επιμέρους δραστηριοτήτων και οποία επιτρέπει απαντήσεις στα προβλήματα τα οποία μελετώνται.

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση **1.00**.

Σημείωμα Αναφοράς

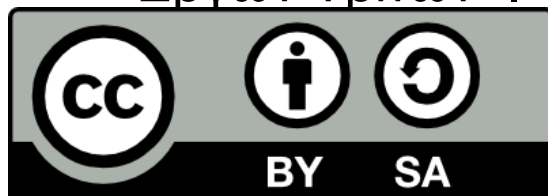
Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Κωνσταντίνος Ραβάνης, «Εισαγωγή στη Διδακτική των Θετικών Επιστημών» Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015.
Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://eclass.upatras.gr/courses/PN1520/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

1] <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Σύμφωνα με αυτήν την άδεια ο δικαιούχος σας δίνει το δικαίωμα να:

Μοιραστείτε — αντιγράψετε και αναδιανέμετε το υλικό

Προσαρμόστε — αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο υλικό για κάθε σκοπό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

Αναφορά Δημιουργού — Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας

Παρόμοια Διανομή — Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια όπως και το πρωτότυπο

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

